

TORONTAI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	120 dinár
Félévre	60 dinár
Megyedévre	30 dinár
Egy óra	10 dinár

Egyes szám ára fél dinár

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obilittyeva (Zápolya) utca 1. Telefonszám 21

MEGJELENIK MINDENNAP, HÉTFŐ ÉS
ÜNNEPEK UTÁNI NAPOK KIVÉTELÉVEL

Veliki Beeskerek, 1921.

I. évfolyam, 247. szám.

Szerda, november 9.

Meglepetések

Korszakát éljük és a történelem tudósa, aki a multak gazdag tapasztalatainak birtokában, a történesek logikája alapján akarná ma is a jövőendő idők perspektíváját megrajzolni, ugyancsak megeddő és leveles munkát végezne. Ime híre érkezik annak, hogy Angorában ratifikálták a török-francia különbékét és hogy a Bagdad-vasut legnagyobb része francia kézre került. De ennél is többet jelent a párisi 'Temps'. Az új békeokmány szerint Franciaország kötelezi magát arra, hogy Törökországot támogatja Szmirna és Thrácia visszaszerzésében és hogy teljesen elismeri Törökország szuverenitását Konstantinápoly felett és a tengerszoroson.

A hosszú emberöltők óta vajdó keleti kérdés ezzel a váratlan fordulattal új fejezethez érkezett. Konstantinápoly és a tengerszoros egy egész világ egén még nemrég baljóslatu csillagként tündökölt, amelynek csábító ragyogása mindenkor újult erővel hívta és csalogatta Európa nagy államait. Konstantinápoly birtokáért hány fiatal élet ment veszendőbe, a tengerszoros esöndes hullámait hányszor festette bíborosra messze idegenből jött harcások kiömlő meleg vére. Hány gyermek és hány apa adta ki lelkét a Minaretek ismeretlen, idegen tájain egy kuszált európai diplomácia váltakozó érdekeiért. És annyi véres küzdelem, a történesek oly gvaszosan változatos sora után Konstantinápoly felett minden csábító csillagot elnyalvosítva, újból csak a régi féhold tündökölt, mert a jelszó, amellyel azelőtt a honfitársak ezrei a halálba mentek megváltozott és új érdekek ugy kívánják, hogy a régi küzdelmek és a régi halottak kísértetei többé fel ne támadjanak.

Mert miről van szó? Az új békeszerződés Franciaországnak megbecsülhetetlen értékű gazdasági előnyöket biztosít. Egy francia csoport megkapta a herchitei völgy vas- és ezüstbányáinak koncesszióját. A szerződés Franciaországnak egész sereg olyan kedvezményt ad, amelyekre nézve Franciaország kikötötte, hogy hasonló kedvezményeket más országnak adni nem szabad. Ez az előny követeli, hogy a meggyőződés régi, harsány szava elnémuljon,

hogyan új orientáció új sorsfordulatot teremtsen és hogy s'ri fátyol borítsassék a multra, minden tradiciós törekvésével, minden hősi halottjával egyetemben.

A háboru és béke kérdésénél nem az ellenséges vagy baráti indulat játsza a döntő szerepet. A történelem a maga egész művöltában a materializmus történelme, amelynek rideg lármáját zengő elyek halk és bánatos kórusa kíséri.

Konstantinápoly felett ma ismét a féhold diadalmas ragyogása uralkodik. De a történelem ma létmértföldes eszímában jár, Anglia keleti politikájára egyelőre a londoni köd áthatlan sűrűsége borul és ezért az angorai különbéke Törökország történelmében könnyen csak egy derülteket jelenthet, amelynél a nyugvást jelentő pont helyett a jövő kérdőjele terpeszkedik.

(b. l.)

A kormány formális lemondása előtt.

Újból Pasity kap megbízást a kormányalakításra.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, nov. 7.

A radikális-párt vezetősége ma Pasity miniszterelnöknél megbeszélést tartott, amelyen a mai politikai helyzetet és a kormány formális lemondásának kérdését tárgyalták le.

A kormány néhány nap múlva beadja formális lemondását és az új kormány alakítására ismét Pasity fog megbízást kapni.

Mint kormány- és parlamenti körökben hírlik, az új kormányalakítás azonban egyhamar nem fog megtörténni, mert a radikálisok és demokraták között e

célből folyó tárgyalások még idáig nem vezettek végleges eredményre.

A radikális-párt ezuttal az újonnan alakítandó kormányban a belügyi és pénzügyi tárcákat kívánja.

A muzulmán-, szlovén- és agrár-párti kubbok, akik szintén bent vannak a kormányban, megbizottakat küldenek ki a radikális- és demokrata-pártokhoz, hogy azokkal az újonnan teremtődött politikai helyzetre nézve eszmecserét folytassanak.

Átszervezik a belügyminiszteriumot.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, nov. 7.

Pribicevity belügyminiszter ma írta alá a belügyminiszterium átszervezéséről szóló rendeletet. Eszerint az átszervező rendelet szerinti a belügyminiszterium két osztályra oszlik: közrendészeti és államvédelmi osztályra.

A közrendészeti ügyosztály, mint eddig is, tisztán adminisztratív feladatu lesz, ügyköre pedig a személyi és magántulajdon megvédésére fog kiterjedni.

A második osztály az államvédelmi ügyosztály, a belső és külső kémkedés és egyéb államellenes propagandák ellenőrzése tekintetében fog felügyeletet gyakorolni.

A rendelet intézkedik a beogradi vezetőség átszervezéséről is.

A rendelet átteszik a törvényelőkészítő bizottsághoz is, hogy az lefárgalva benvujtsa a szkupstina elé.

TÖZSDE

November 7

Beograd. (Zárlat.) Valuták:
Lei 51, Márka 42-50, Cseh korona 96-80.

Devizák: Milano 412,

Prága 101-50, Berlin 39-50, Wien 1-51, Bukarest 47-25.

Budapest. (Zárlat.) Napoleon-dor 3550, Angol font 4240, Dollár 1080, Frank 2900, Lengyel márka 41, Lira 4350, Osztrák korona 17-5, Rubel 38-5, Lei 355, Sokol 1665, Dinár 1080, Márka 455.

Az udvari marsall a királyi palota berendezése ügyében Wienben járt.

Beograd, nov. 7.

Damjanovity ezredes, udvari marsall tegnap este Wienből hazakerkezett. Damjanovity az új királyi palota belső berendezésére vonatkozó megrendelések ügyében tartózkodott több napig Wienben.

A muzulmán-párt vizsgálatot indít a délszerbiai arnauta garázdálkodások ügyében.

Beograd, nov. 7.

A muzulmán-klub egy különleges bizottságot választott tegnap a párt kebeléből, amelyet elküldenek Délszerbiába, hogy ott a helyszínen indítson vizsgálatot az ottani muzulmán-arnauta lakosság körében az utóbbi időben előfordult garázdálkodások ügyében.

A subotikai egyetemi hallgatók sztrájkolnak az ösztöndíjak miatt.

Beograd, nov. 7.

A subotikai jogakadémia hallgatói tegnap sztrájkba léptek és nem hallgatják az előadásokat. A sztrájkra az adott okot, hogy a hallgatók kevésnek tartják a részükre folyósított állami ösztöndíjakat. A hallgatók tegnap egy küldött-élet rendeztettek Beogradba a kultuszminiszterhez, hogy ösztöndíjaik azonnali felemelését kérjék.

A cseh követ sajnálkozását fejezte ki a Dunán lefartóztatott magyar futár miatt.

Budapest, nov. 7.

Hivatalosan jelentik, hogy a magyar kormány részéről tett megfelelő lépések után, a cseh kormány a magyar külügyi futártól elkobzott csomagokat és postaküldeményeket a mai napon sértetlenül visszaadatta.

A budapesti cseh követ pedig, a kormánytól kapott felhatalmazás alapján, annak nevében sajnálkozását fejezte ki az eset miatt, a magyar külügyminiszteriumban ez ügyben tett látogatása alkalmával.

Ankét a belföldi valuta javításának érdekében.

Állami egyedáruság alá kell venni az idegen valutákat.

— Beogradi tudósítónak jelentése. —

Beograd, nov. 7.

A Beogradban tartózkodó demokráta-párti képviselők ma délután konferenciát tartottak a beogradi kereskedők bevonásával, a belföldi valuta esésének, illetve megjavításának tanulmányozása céljából.

Az értekezleten megjelentek dr. Krizman helyettes pénzügyminiszter és dr. Velykovity volt pénzügyminiszter is.

Dr. Krizman azt ajánlotta, hogy csak egy módszer alkalmazása javíthatja meg a dinár értékét: és pedig az idegen valutáknak állami egyedáruság alá vonása. A magánosok ugyanis rengeteg idegen valutát tartanak maguknál, melyeket nem adnak át a közforgalomnak és ezáltal a belföldi valuta nagyon sokat veszít a külföldivel szemben, annak javára.

Az értekezlet több tagja úgy vélekedett, hogy a dinár értékét az is megjavíthatná egyelőre, ha új moratorium kihirdetését rendelné el a kormány, mert hiszen mostanában ugyanis nagyon sokan fegyvergyakrolatra vannak behíva.

Az értekezlet legközelebb ismét összeül.

Most már tényleg munkában van a portorosei konferencia.

— A „Torontál” wieni tudósítójától. —

Wien, nov. 7.

Velencéből jelentik: A gazdasági bizottság elfogadta a javaslatot, hogy meghatározott idő alatt, néhány hónapon belül az utódállamok megszüntessenek minden behozatali és kivitelj tilalmat, eltekintve az egyedárusági cikkektől és áruktól, amelyek még állami gazdálkodásban vannak. Valamennyi állam kötelezi magát, egymással a szabadforgalom elvének alapján kereskedelmi szerződésre lépni. Nagyobb nehézségekbe ütköznek a vasutügyi bizottság tanácskozásai. Különösen a vasuti kocsik ideiglenes és végleges felosztásának megoldatlan kérdései akadályozzák a meg egyezést.

A postaügynél elsősorban az átmenő forgalom illetékeinek leosztásáról lesz szó, mely egyes államokban aránytalanul magas.

Jönnek az oroszországi hadifoglyok.

Budapest, nov. 7.

Oroszországból ma kétszázhetvenhét tusz érkezett Budapestre.

A bírák anyagi helyzetét megjavítják.

Javitást eszközöltek a bírásról szóló törvényjavaslat több szakaszán.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, nov. 7.

Az igazságügyminisztériumban a bírásról szóló törvényjavaslatot alkotó, illetőleg előkészítő bizottság ma újból összeült, hogy szükségessé vált javításokat eszközöljön a törvényjavaslat több szakaszán. A múlt hónapban Beogradban tartott bírói konferencia észrevételeinek alapján.

Lényeges változások fognak

történni többek között a törvényjavaslat azon szakaszaiban is, melyek a bírák javadalmazását szabályozzák.

Ezen módosítás ezuttal a bírák javára fog történni, mert a bizottság is magáévá tette azon álláspontot, hogy a bírák nehéz, felelősségteljes kötelességüknek csakis rendezett, jó anyagi körülmények között tehetnek eleget.

A királyidill vége.

A Habsburgok végleg elvesztették Magyarországot

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Károly és Zita a nyílt tengeren.

Bukarest, nov. 7.

Az Orient rádió ügynökség jelentése: Károly és Zita tegnap reggel különvonaton Galaoba érkeztek. Kisérőjükben voltak Eszterházy és Pallavicini grófok és néhány gárdatiszt, továbbá hat angol tiszt. A román kormány nevében Circulescu tábornok, Ruszinszky tábornok és a galaci flottaállomás parancsnoka fogadták a királyi párt. Itt Károly és Zita misét hallgattak, majd a Principisse Marie román hadihajóra szálltak, mely őket a nyílt tengerre vitte, ahol a Cardiff angol torpedóvadász-hajó várakozik rájuk. A királyi pár első állomása Konstantinápoly lesz.

Páris, nov. 7.

Habsburg Károly végleges tartózkodási helyéről mégsem tudtak dönteni, mert a portugál kormány a miniszterválság következtében Madeira tekintetében a szövetségesek kérdésére nem tudott kötelező választ adni.

A trónfosztó törvényjavaslatát a nagykövetek tanácsa előtt.

Páris, nov. 7.

A nagykövetek tanácsa tegnap a magyar trónfosztó javaslattal foglalkozott.

A nyugatmagyarországi népszavazás előtt.

Szombathely, nov. 7.

Az elcsatolandó nyugatmagyarországi területeken minden vonatkozóleg megszünt. A postaforgalmat egyelőre kocsikkal bonyolítják le. A fölkelők visszatértek békés foglalkozásukhoz és az elszakításra ítélt egész területet már kiürítették. Csúpan a népszavazási területen van magyar karhatalom az entente parancsnoksága alatt.

A cseh mozgósítás költségei.

Wien, nov. 7.

A cseh mozgósítás költségei eddig meghaladják a kilencszáz millió koronát, november végéig pedig három milliárd korona költségre számítanak.

A csehországi németek kívánják a leszerelést.

Prága, nov. 7.

Benesnél tegnap megjelent a parlamenti német szövetség vezetője és a leszerelés lehető siettetését kérte. Benes kijelentette, hogy a mozgósítást egy nappal sem fogják tovább fenntartani, mint azt az állam érdekei szükségessé teszik.

Életbelépett a trónfosztó törvény

Budapest, nov. 7.

A hivatalos lap vasárnap délutáni rendkívüli kiadásában közölte a kihirdetési záradékkal ellátott trónfosztó törvényt, mely az országos törvénytárban a következő címet kapta:

1921. évi negyvenhatedik törvények IV. Károly öfelsége uralkodó jogainak és a Habsburg-ház trónörökösödésének megszüntéséről.

A törvény kihirdetése után nyomban életbe lépett.

Németország nem bírja el a jóvátétel megfizetését.

Berlin, nov. 7.

A német lapok legutóbbi számaikban csaknem egyöntetűen arról írják, hogy még a legerősebb adócsavarral sem lehet a Németország jóvátételi kötelezettségéhez szükséges összeget előteremteni. Az évi deficit már eddig is 110 milliárd márkára emelkedett és kétségen kívül számolni kell a további deficittel is.

A Simplon express nem megy Magyarországon keresztül.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Temesvár, nov. 7.

A román államvasutak igazgatójának közbenjárására hírszerint a beogradi közlekedésügyi miniszter hozzájárult ahhoz, hogy a Simplon expressz ezúttal Szeged elkerülésével Senntán keresztül közlekedjék. Eszerint a Simplon nem érintené ezután Magyarországot, hanem Romániából kiindulva az SHS államon, Olaszországon és Svájcra keresztül megy Franciaországba. Ily módon a Simplonvonattal utazóknak magyar vizumot szerezni szükségtelen.

Magyar képviselők pofozkodása a Károly-pucss miatt.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, nov. 7.

A tegnapi nemzetgyűlés végén, amikor majdnem mindenki eltávozott már a parlamentből, Szmrecsányi György felszólította egyik újságíró barátját, hogy keresse föl Benkő Gábor képviselőt és mondja meg neki, hogy ő, Szmrecsányi beszélni akar vele, Benkő sietve tett eleget Szmrecsányi kívánságának és a miniszteri folyosó felé tartott, ahol Szmrecsányitól néhány lépésre állott Dinich Vidor, Friedrich-párti képviselő, mások nem is voltak akkor a folyosón. Az újságíró még hallotta, mikor Szmrecsányi így szólt Benkőhöz: Szervusz! Beszélj akarok veled! Azzal eltűntek a keresztfolyosón és a hírlapíró egy perc múlva hatalmas csattanást hallott. A parlament egy tisztviselője riadtan szaladt és felkiáltott: Szent isten, verekedés!

Néhány perc múlva elősietett Benkő és felháborodva előadta, hogy Szmrecsányi tetteleg inzultálta. Előadása szerint Szmrecsányi, mikor félrehívta, ezt kérdezte tőle: Te voltál az, aki a tegnapi ülésen azt kiáltottad, hogy a király megszegte esküjét és hogy ő volt az első katolikus szökevény?! — Igen — felelte Benkő. Ebben a pillanatban Szmrecsányi kétszer arcul vágta Benkőt. Ugyanis Benkő a szombati ülésen tényleg közbekiáltotta a fenti kijelentéseket.

A képviselők Nagyatádi és Mayer miniszterekkel felháborodva tárgyalták az esetet. Benkő Dömötör Mihály és Hencz Károly képviselőkkel provokáltatta Szmrecsányit.

Főnyeremény:
4,000.000 K
Hozás 1921 nov. 7-26-ig.

Van sorsjegye?

Ha van, siessen 1921. évi november hó 2-ig megújítani, de ha nincs, akkor okvetlen vegyen az Ipar és Kereskedelmi Banknál Veliki Becskerek.

Össznyeremény:
59,280.000 K
Hozás 1921 nov. 7-26-ig.

Vidékiek levéltárolás is rendelhetnek!

HIREK

Eljegyzés. Novákovity Sándor városi jegyző, vasárnap eljegyezte Jovánovity (Babe) Brankának, a becskerei agrárhivatal főnökének leányát, Sztojankát.

Bezárták két hétre az összes elemi iskolákat. A Becskereken járványszerűen fellépő tifusz- és vörhenymegbetegedések arra indították a városi főorvosi hivatalt, hogy javaslatot tegyen az alispánnak az elemi iskolák bezárására. Az iskolaszünetet egyelőre csak az elemi iskolákra kérték, mivel a betegek kilencven százalékát elemista iskolásgyerekek képezik, amennyiben azonban a járvány tovább terjed és szükségesnek fog mutatkozni, beszüntetik a tanítást a többi intézetekben is. Az alispán tegnap döntött az orvosi hivatal jelenléte felett és tekintettel a nagyszámú vörheny- és tifuszmegbetegedésre, elrendelte az összes elemi iskolák lezárását tizennégy napra. Az iskolaszünet tegnap, hétfőn már meg is kezdődött. Amennyiben november huszadikáig nem enyhül a járvány, a szünetet esetleg meghosszabbítják.

A hadiözvegyek nyugdíja. A hadirokkantak nyugdíja most kerül végleges elintézés elé. Rövidesen megállapítják a nyugdíjak nagyságát és amint befejezik a rokkantak ügyét, a hadiözvegyek nyugdíjilletékeit is rendezik. Komoly kilátás van arra nézve, hogy végre a hadiözvegyek is megkapják jogos pénzbeli segélyüket.

Az új budapesti főrabbi. Budapesti főrabbi jelentik: Az izraelita hitközség közgyűlése az egyik megüresedett főrabbi állásra dr. Kecskeméti Lipótot, a kiváló képességű és ismert nevű nagyváradi főrabbit választotta meg. Dr. Kecskeméti a jövő héten már el is foglalja állását.

Az államkölesönkötvények átvétele. Grubity Andrea dr., városi főjegyző közli azokkal, akik nála államkölesönt jegyeztek, hogy a jegyzésekről a végleges kötvényeket megkapta és azok a hivatalos órák alatt, hivatalában átvehetők.

Lefoglaltak ötven mázsa burgonyát. Kolarik János botosi kereskedő a napokban ötven métermázsa burgonyát szállított Becskerekre. Kolarik a burgonyát a Dungserszki-palota egyik bégaparti pinocéjében helyezte el, ahol apránként eladogatott belőle kisebb mennyiségeket, természetesen maximális áron felül. A rendőrségre tegnap feljelentés érkezett, hogy Kolarik maximális áron felül árusít burgonyát, másodsorban pedig nincs a Becskereken való árusításra iparengedélye. A rendőrség a feljelentésre a burgonyát lefoglalta és az eljárást megindította.

Verekedés a korezmában. Dudák András magyaríttebei nap-szamos egy ittebei korezmában idogálás közben összevesztett Antal Józseffel. Szót szó követve és addig pörlekedtek, míg végül előkerült a kés. Dudák bicskát rántott és ellátta amúgy istenigazában Antal baját. A bíróság tegnap ítélkezett Dudák felett. Sulvos testisértés miatt kéthónapi fogházbüntetést kapott.

Befejezték a rokkantak felülvizsgálatát. Szombaton este befejezték a hadirokkantak felülvizsgálatát. Mintegy kétszáznegyven hadirokkant jelentkezett az orvosi vizsgálatra, ezek közül százharminckilencet találtak nyugdíjjogosultnak. Ezeknek a rokkantaknak sérülésük olymértvű, hogy az feltétlen zavarólag hat kenyérkereső pályájukon. A legtöbb rokkantat az alacsonyabb százalék-osztályba sorozták, száz százalékosnak vagysis teljesen munkaképtelennek csupán hetet állapítottak meg. A jegyzői hivatal közli, hogy azon hadirokkantak, akik a jelentkezést elmulasztották, utólag is felvehetők, a felülvizsgálatot azonban kérvényt kell benyújtaniuk a minisztériumhoz.

Tolvaj inasok. Radak Branszláv és Martik Pája tanoncok a becskerei Galetin és Vukov fűszerkereskedő cégnél voltak alkalmazva. Radak és Martik Gruin Dusán borbélytanonc, Milankov Láva borbélymester és annak feleségének Milenkov Agnica felbujtására elloptak főnökük kereskedéséből harminckét kilogramm cukrot és két üveg konvaktot. A becskerei törvényszék büntető tanácsa a tegnapi tárgyaláson vonta felelősségre a tolvaj inasokat és a felbujtókat. Gruin Dusán nem jelent meg a tárgyaláson, azért kiadták elővezetésére a rendeletet. A többi vádlottak közül a Radak és Martik ügyében az ügyész eljuttatta a vádat és így csak Milenkov Láva és Milenkov Agnica bűnügyét tárgyalták le. A bíróság mindkettőt bűnösnek találta és elítélte őket két-két hónapi fogházra. Az elítéltek az ítéletet megfellebbezték.

Átutalások és csek-kiírások az összes kül- és belföldi piacokra, nevezetesen Bécs, Prága, Budapest és Berlinre legutányosabban eszközölhetők — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Nagybecskereki Takarékpénztárnál (Korona-szálló épület I. emelet, Telefonszám 16.) Ugyanott a fennálló devizarendeletek értelmében árukivitelre vonatkozó valutabiztosítások is nyújthatnak.

Még mindig az árdragítók. Már több mint két hónapja, hogy az élelmiszerek árait maximálták. A példás szigorúsággal szerkesztett ítéletek egymást érték és annak ellenére, hogy apró-cseprő árdragítási ügyek

miatt elzárást és nagyösszegű pénzbírságokat rónak ki még mindig akadnak árdragítók. A maximáló bíróság tegnap tárgyalásán újra árdragítási ügyet tárgyaltak. A vádlott: Balint Róza becskerei piaci arat, aki a tojás darabjért öt koronát és egy csomag zöldségért pedig négy koronát követelt a legutóbbi hetipiacon. Csakhogy kapzsisága miatt ő is ráfizetett, mert a vevő nem adta meg a kívánt árat és feljelentette Bálintné árdrágításért. A bíróság enyhítő körülménynek vette, hogy Balintnének nyolc kiskorú gyermeke van, azért csupán egy napi elzárásra és száz dinár pénzbírságra ítélte.

Készen vannak a Lustig-féle osijeki naptárak. Minden nyelven és minden alakban rendkívüli nagy választék. Ugyanitt a legkeresettebb és legnépszerűbb német népnaptár a „Der Winter Bote“ is nagyban kapható. Képes árjegyzék bérmentve.

Valódi Karlocia úrmös. Matejčić B. és Tsaj cégnél Szr. Karlovi.

Herczeg Ferenc új vívjátékát, A holiesi Cupidót egész terjedelmében tartalmazza az Új Idők új száma, melyet számos, a vívjáték bemutatójáról készült művészi kép díszít. A lap közli ezenkívül Heltai Jenő pompás novelláját és Herczeg Ferenc, valamint Felvinczi Takács Zoltán cikkeit Lyka Károlyról, a kiváló művészettörténeti íróról, aki a Képzőművészeti Főiskola első rektora lett. Befejezést nyert ebben a számban Kádár Lehel regényének a közlése és folytatódik Croker nagyszerű műve: Az anyahelvettes.

Utípodgyászat biztosítsa a Rossija Foncierénél.

Betéteket legmagasabban kamatoztat és felmondás nélkül visszafizet, valutákat legkedvezőbben vesz és elad:

Fenyves Izsó Bankháza.
Vol. Becskerek, Dungserszki-palota. Telefon 174.

Kunfi offenzívája.

Prága, nov. 7.

Renner volt osztrák kancellár és Kunfi Zsigmond volt magyar kommunista népbiztos november harmadika óta Prágában tartózkodnak és állandó összeköttetést tartanak fel a cseh szociáldemokraták vezérével. Politikai körökben azt állítják, hogy Kunfiék minden eszközzel azon vannak, hogy Csehszlovákiát fegyveres beavatkozásra bírják Magyarország ellen s reámutatnak arra, hogy a Habsburg-kérdés elintézése után meg kellene buktni Magyarországon a jelenlegi rendszert és kikiáltani a köztársaságot.

Uj lapok és nyomdak Budapest.

A „Torontai“ budapesti tudósítójától.

Budapest, nov. 7.

Budapestben, ugylátszik, még mindig jó üzlet a lapkiadás. Ezt bizonyítja, hogy ismét új laptervek lépnek a megvalósulás stádiumába. Így mindenekelőtt nemsokára Budapestnek is meg lesz a maga zsidó napilapja. Polnay Jenő, a Friedrich-kormány egy napos zsidó díszmünisztere, az Antaltica nagyobb érdeklődést vállal a Fővárosi Nyomda Részvénytársaságnál, amely hat millió koronára fogja felemelni alaptőkéjét és lovagutcai üzemében rotációs nyomdát is fog létesíteni. Ez a vállalat fogja kiadni az új zsidó napilapot, amelynek szerkesztését Hajdu Miklósról, a „Nap“ volt főszerkesztőjére bízták. Azonban nemcsak a zsidók, hanem a harcos keresztények is új nyomdavidallatot és lapot alakítanak. Turán lapkiadó-részvénytársaság címmel meg is alakították vállalatukat és a szükséges rotációs gépeket már be is szereztek Németországból. Az új vállalat lapja „Harcos Keresztény“ címmel fog megjelenni és főszerkesztője Budaváry László lesz, három személyből álló szerkesztőbizottságát pedig Klüger Aladár, Lendvay István és Kádár Lehel fogják alkotni.

Miről innak a lapok?

A „Beogradszki Dnevnik“ sok okból reméli, hogy a király visszatérése az országba, áldással lesz. Mert addig, míg az egyes pártok között nagyon elharapódzott a viszálykodás, az 1912-ben kivándorolt törökök számára nézve mintegy tízezren újból visszatértek Kisásziából minden engedély és utlevél nélkül. E körülmény nagyon is meggyengítette a macedóniai szerb elemet. Horvátországban meg a Radicspárt darabolja az országot egy külön autonóm Horvátországra és Szerbiára. Sajnos, a horvát opozicionális blokk is csak szerb szügesztio alapján jött létre. Ily körülmények között a király jelenléte és tekintelve, valanant politikai tapasztalata sokat fog használni.

A „Zasztava“ teljes szövegében hozza Trifkovitynak a skupstinában tett nyilatkozatát a kormány álláspontját illetőleg Károly és a Habsburgok restaurálása ügyében.

Lengyelország csatlakozik a kisententehez.

Wien, nov. 7.

Lengyelország rövid időn belül csatlakozik a kisententehez. A tárgyalások erre vonatkozólag befejezés előtt állanak.

INTERNATIONAL BIOSKOP
AZ ORIENT-SZÁLLÓBAN.

Kedd, nov. 8-án: 6 és 8 órakor. Szerd., nov. 9-én: 6 és 8 órakor.

SAFERNDRA.

Gyönyörű cirkuszdráma 5 nagy felv. Főszerepben a bájos FERN ANDRA

JÖN! JÖN!

Érdekházasság. :: Tiltott szerelem.
Londoni apacsok. Befejezetlen fresko.
Meghalt a táncosné. :: Sárga méreg.
Cezarina (vagy a világ urnöje)

Aluminium és tűzálló főzőedények

kaphatók a **Gazdasági Részvénytársaság Üvegozstályánál.**

Beszélgetés Baltazár Dezső református püspökkel.

A magyarországi reformátusok napilapot akarnak indítani.

A „Torontál” budapesti tudósítójától
Budapest, nov. 6.

A legutóbbi események hatása alatt, a magyarországi reformátusok Baltazár Dezső püspök vezetésével álló csoportja, tevékenyebb működést akar kifejteni és ebből a célból napilapot akar indítani. A kormánytól a lapindításra engedélyt kértek, de az engedélyt eddig még nem kapták meg. A „Torontál” budapesti tudósítója ma felkereste a Pesten időző debreceni egyházfőt, hogy nyilatkozatot kérjen tőle a vezetés alatt álló mozgalomról. Az evangéliumi lelkü püspök, a demokratikus haladásnak és a nagy eszméknek ez a rendíthetetlen harcosa a következő bibliai bölcsességű feleletet adta:

A közszabadságokat, vagyis a sajtó, a gyülekezés, az egyesülés szabadságát rendszerint emberi jogoknak szokták nevezni. Ez annyit jelent, hogy ezek a közszabadságok az emberi lélek fejlődésének, tökéletesedésének nélkülözhetetlen feltételei. A nélkülözhetetlen feltétel pedig azt jelenti, hogy nélküle a fejlődés megakad, visszaesik, vagy káros irányba tér. Nagyon rendkívül időnkben és igen rövid időre, szabad az államnak a közszabadságokat korlátozni. A korlátozást rendszerre és hosszú idejűvé tenni azonban annyit jelent, mint láz ellen egészséges testet gyöngyíteni, vagyis az egészséges testet beteggá tenni. Ha tovább tartják az embert annál az időnél, amennyi a test egészségére szükséges: megromlik az erő és láros kitorésekben forr ki a vér. A közszabadságok altatásának idejét sem lehet nagy lelki kár és közveszély nélkül nyújtani.

Mihelyt a társadalomban az a gyanu támadt, hogy a közszabadságok korlátozása révén az igazlátók szemét akarják befogni és az igazmondó száját elrémítani; akkor a korlátozás következménye épp az ellen a tényező ellen üt ki károsan, amely a maga hatalmának érdekében nyújtja a megengedett időt a közszabadságok korlátozását. Altatás helyett nyugtalanság veszt az lelkeken. A nyugtalanság pedig mindig kára és veszélye volt az építő munkának. Ha a festnek szükön van a kenvér, pótoljuk ki a lélek oldalán, a lélek drága kincsével: szabadsággal. A népet saját kára ügyis megtanította már, miképpen kell a szabadsággal élnie.

Podkarpadska Rus sorsa és a bécsi sajtó.

A „Torontál” wieni szerkesztőségétől.
Wien, nov. 7.

A „Deutsches Volksblatt” mai száma érdekes vezércikket közöl Podkarpadska Rus mai helyzetéről. A cikk szerzőjéül Ivan Fokszay van megnevezve és a szerkesztőség megjegyzése szerint Ungvárról küldték be.

A cikk avval foglalkozik, hogy Csehország párisi követe Ossusky a népszövetség múlt havi ülésén referált a Csehországban élő ruthének helyzetéről és kijelentette, a cseh kormány a ruthének számára külön kormányzót nevezett ki és kilenc helyet biztosított számukra a prágai kamarában, négyet pedig a szenátusban. Továbbiakban arról is szólt, hogy a kisebbségek mindenütt saját anyanyelvüket használhatják és az alkotmány összes intézkedéseit szigorúan végrehajtották.

A cikkirő kijelenti, hogy a cseh követ állításai nem felelnek meg a valóságnak és csak arra valóak voltak, hogy a tájékozatlan népszövetségi delegátusokat elbódítsák vele. Továbbiakban ismerteti a Massaryk elnök által 1918 októberében aláírt philadelphiai szerződést, amely a legtágabb autonómiát és függetlenséget biztosítja a ruthén faj számára. A csehek azonban a szerződést eddig még nem hajtották végre és mindenben arra törekednek, hogy erre ne is kerüljön sor. Mindmáig még csak nem is rendelték el a választásokat és így valótlán Ossusky követ azon kijelentése, hogy a képviselői helvek már be vannak töltve.

Ossusky beszédének további részében különös dicsérrel emlékezett meg Csehszlovákia iskolaviszonyairól. A cikkirő ezeket a kijelentéseket is megcáfolja és bebizonyítja, hogy a népszövetség elé ebben a tekintetben valótlán tényeket terjesztettek elő. Továbbiakban fejtegeti Benes szerepét a ruthénkérdés megoldásában és kijelenti, hogy habár a miniszterelnök nem tartozik a ruthén nép ellenségei közé, eddigi magatartása alapján mégis igen bizalmatlannak kell lenni veleszemből. Habár a ruthén nép nemzeti érzületből tartja a rokonságot a galíciai ruszinokkal, mégis tiltakozik mindennemű egységesítő törekvés ellen és az a kívánsága, hogy a cseh körök minden provokációval hagyjanak fel. A lengyelek, magyarok, sőt románok is sokkal nagyobb autonómiát biztosítanak a ruthén népnek, mint ezt a csehek teszik, akik még a st.-germaini békeszerződést sem tartják be ebben a tekintetben. A ruthén nép követeli, hogy autonóm földjét ne „Podkarpadska Rus”-nak (Kárpátaljai Oroszországnak), hanem „Rusinsko”-nak (Ruthénföldnek) nevezzék. A mai rend-

szerben a csehországi német pártok is érthetetlen magatartást tanúsítanak és avval, hogy a ruthéneket orosz népnek tekintik, a csehek malmára hajtják a vizet.

Sz. p.

Sport

Magyarország — Svédország 4:2 (1:0). Harmincezer néző előtt győzte le a magyar válogatott csapat a svédek csapatát, mely csak röviddel ezelőtt győzedelmeskedett a dánok felett. A magyar csapatból hiányzott Pataky és Braun, de Orth fenomenális játéka mégis javára döntötte el a mérkőzést. Az első félidő elején ugyancsak Orth még két goalt ér el. Ezután mint a közép-német mérkőzésen is, visszaesett a csapat és a közönség már ismét 3:2 eredményre volt elkészülve, amikor még egy goalal 4:2 javult az eredmény. A svédek legjobb emberei Sjljelm és Koek voltak, a védelemben Anderson magaslott ki. Biró: Boas (Hollandia) volt, aki tavaly a német-magyar mérkőzést vezette.

További eredmények: VAC — Törekvés = 3:2. — BAK — BEAC = 1:0. — Zugló — MAFC = 5:1.

Legfinomabb 2030
gyapju szvetter kabátok, sálak és sapkák
érkeztek minden divatszínben. Ugy-szintén **modellkalapok** legszebb ujjabb kivitelben.
Alakításokat gyorsan és jutányosan készítek
Aszlányi Julia női divatterme Vel. Becskerek, Nemanjina (Jenő herceg) u. 7. Tunner-ház

Minden nagy-ságu calcium **karbid**

Özv. Guttman Jakabné és fiai Veliki Becskerek, Zsitni trg. 1596

„Elektra”

gép- és elektrotechnikai vállalat

Sürgöncim: **Beograd, Brankova ul. 30.** Telefonszám „ELEKTRA”: Mérnök Andria S. Risztity. 463.

A. E. G. BERLIN. Dinamogépek, generátorok, elektromotorok, transzformátorok, turbinák, gőzmozdonyok, villamos vasutak, mindennemű villanyfelszerelések, villanyeszközök, árammérők, szellőztetők stb. • Mindennemű Oram-égek. • DAVID GROVE BERLIN. Mindennemű központi fűtések bevezetése, ventilációk, vízvezeték és kanalizáció városokban, nagyobb épületekben, köz- és magánfürdőkben, kórházak- és szanatóriumokban, vízlecsapolások. • PANZER A. G. Mindennemű és féle tüzmentes pénzszekrények takarékpénztárak és magánosok részére, tresorok bankok és takarékpénztárak részére, butorok bankok és irodáknak. • FORD. Teher- és személyszállító autók, mezőgazdasági traktorok és ekék. • N. A. G. Mindennemű gépkocsik, teherautók és omnibusz specialitások.

2000

4881—921. sz.

2020

Hirdetmény.

Melenci község előjárósága közhírré teszi, hogy a községi nagykorcsmát és a Petriy M.-féle üzlethelyiséget 1921 november 16-án d. e. 9 órakor nyilvános szóbeli árverésen bérbeadja. A bérbeadás tartama 3 év, mely 1922 január 1-vel kezdődik és 1924 december 31-ig tart. Az árverés a község házában fog megtartatni. A feltételek naponta a községi jegyzői hivatalban megtekinthetők.

Melenci, 1921 október 31.

Községelőjáróság.

Két ügyes kereskedőseged,

egy fiatal, egy idősebb, ki vegyesáru, különösen rőfös szakmában járatos, németül, szerbül és románul beszél, teljes ellátással — vagy anélkül — **felvétetik.**

Schwarz Veronny, Karlsdorf.

Eladó

egy teljesen jó állapotban levő **vaskályha.**

Megtekinthető Veresmartiova (Uri) utca 267. szám alatt. 1919

Kifutóleány

felvétetik.

Cim a kiadóhivatalban

Egész e Felévre Megyede Egy hó

Vilki

Meg den

Bec

A közelebbi rozták. tovább most a illetve ról lehet és dem kérdésb álkapoda ban meg dek a terentés arra, ha strukció történi.

Az é drá

Beo

A tör első sza Momesil délután melyen drágasá vényjává alá.

Magya zésébe

Beogr

A Dair nagvente zött meg Magyar kérdésel bevezni a nagy lett min ként fog lesz a sz nak az tésében.

A kir korm

Beogr

Alexan holnap es kormán zetgyülés tere. Ez a gadás a k